

menter, de ønske, fordi dette overgaar hver enkelt Mand's Kræfter, om han ogsaa faar fri Proces. Der er mange Arkiver vedrørende disse Sager, og ogsaa specielt denne Sag, som det ikke er nogen privat Mand muligt at faae fat i, naar man stiller sig imod det fra Autoriteternes og fra vedkommende Modpartis Side. Det ene Middel er altsaa en grundig Undersøgelse af de Arkiver, hvortil disse Sager henhøre, og som ikke for Dieblisset ere her i Landet, og dernæst en Overveielſe af Spørgsmaalet om Muligheden af en særlig Domstol for disse Sager. Jeg siger ikke, at jeg foreslaar noget, men jeg siger, at dette dog er en Tanke, som hører til Mulighedernes Rige. Dernæst skal jeg sige, at Praxis paa saadanne Steder ikke har kunnet være oplyst for Høiesteret i en enkelt Sag i den Grad, som man kunde ønske det i et Tilfælde som det her foreliggende, hvor en Sag kommer frem, som er ukendt for Landets almindelige Dommere. Den specielle Praxis paa disse Steder er altsaa en vid Mark for Ministerens Undersøgelſer, naar man gaar ind paa — (En Stemme: Na!). Ja, det er dette, hvoraf vi mene, at Ciendomsretten afhænger, og saa skulle de Herrer ikke sige: Na! De enkelte Cieres specielle Adkomst hviler i disse Distrikter for en stor Del paa en Praxis, som man her i i Landet slet ikke kjender; det skal man altsaa ikke kimske ad. Hvis det være Medlem, der sagde: Na!, havde en Gaard, vilde han vist ikke have sin Ciendomsret til denne Gaard afgjort af en tyrkisk Domstol. Det er virkelig ikke rene Sapperier, der her er Tale om. Altsaa, enhver Undersøgelse, der sigter til Ministerens og Autoriteternes grundige Kjendſkab til disse Forhold, er ikke spildt, mine Herrer! Som sagt, da Riden er kort, skal jeg hermed anbefale ærede Medlemmer, som have Noget til overs — og det have De alle — for nordſlesvigſke Forhold, at stemme for Substillingen under Nr. 12.

Christiansen: Ja, ogsaa jeg skal gjerne efterkomme den meget ærede Formands Anmodning om at fatte mig kort. Jeg skal blot med et Par Ord anbefale Indstillingerne under Nr. 5 og 6. Som det vil ses, angaar den førstnævnte Indstilling Andragenderne fra endel Beboere i Ringkjøbing og Ribe Amt om Forandring i de nu gjældende Lovbestemmelſer om Strandingsforholdene. Disse Lovbestemmelſer ere vistnok allerede nu temmelig forældede og lidet tidsvarende i forskjellige Retninger, og det kan derfor ikke undre Noget, at de vedkommende Beboere andrage om Forandring i disse Forhold. Saaledes som Forholdene nu ere ved Strandingsvæsenet, indeles Strandingsdistrikterne i visse Hjørningslaug, og Medlemmerne af disse Laug ere forpligtede til, naar Strandning indtræffer, uden Hensyn til, hvad der i deres Hjem forsynnes, enten paa den ene eller anden Maade at møde paa Strandingsstedet,

for at være behjælpelige ved Bjergringen. Disse Arbeidere lønnes i Reglen meget daarligt, ja undertiden yderst slet, navnlig naar det sker, at det er et Skib, som kommer uden Ladning og blot er ballastet. Naar saa Bygningen forøvrigt er gammel og daarlig, og Dvrighedens Salær samt andre Udgifter først skal udbetales, vil det let fortsaa, at der er meget lidt at dele mellem Arbejderne. Nu er det jo i Reglen Tilfældet, at Husmandene, som i de øvrige Strandingsamtliggender ikke have den mindste Indtægt af Stranden, komme til det sværeste og farefuldste Arbejde, og det er derfor ogsaa fra dem, disse Andragender ere komne. Underledes forholder det sig derimod med Gaardmændene, thi disse er der i Reglen tillagt et Strandlehn, saa at der under almindelige Forhold er givet dem en nogenlunde passende Erstatning for den hante Uleilighed, undertiden endog en noget rigelig, men deri have Husmandene ingen Del. Det er denne Fortjeneste, som Husmanden ønsker Del i lige saa vel som Gaardmændene, og han tror sig berettiget til at fremsætte et saadant Ønske, naar han i de først omtalte meget ofte slet lønede Strandingsstilsælde skal bære sin Del af Byrden. Sagen er nu, hvorvidt Staten, som er Eier af det løst Indstrandede, kan være tjent med, at Strandingsforholdene ordnes paa den i Andragendet foreslaede Maade, saaledes at Distrikterne indeles i visse Laug, der ved Valg, som approberes af Rigsregjeringen, udnævne visse Mænd blandt deres egne Medlemmer, som skulde varetage Strandingsforholdenes Forretninger, og saaledes, at Arbejdet i Strandingsstilsælde fordeles mellem alle Medlemmer og ligesaa Fortjenesten ved den endelige Opjørelse. Det foreskommer mig, at dette vilde være en billig Ordning ligeover for de mindst Bemidlede og dem, der i Reglen ved større Strandinger ere udsatte for det strengeste og farefuldste Arbejde. Med disse faa Ord vil jeg tillade mig at anbefale den høitærede Justitsminister at tage denne Sag under fornøyet Overveielſe, haabende, at han vil komme til den Kjendelse, at Sol og Vind ikke fortiden ere delte lige mellem de Vedkommende, og det er dog dette, Lovgivningsmagten særlig bør have sin Opmærksomhed henvendt paa. — Det andet Indstillingspunkt, jeg skal tillade mig at omtale, er det under Nr. 6, som angaar Andragender fra en Del Beboere i Ribe Amt og fra Sogneraadet for Holmslands Kommune i Ringkjøbing Amt om Sandflugtens Dæmpning. Dette Forhold betragter man paa Vestkysten som en sælles Hænde, der vil trænge ind i Landet, og som Enhver, selv om han ikke er Lodseier paa de oversygede Strækninger, og enten han bor paa det ene eller det andet Sted i Landet, maa være lige interesseret i at holde indenfor de snevreste Grændser, hvorfor han ogsaa maa deltage i de dermed forbundne Beføstninger. Man finder det nemlig ikke billigt, at de Beboere, som tilfældig-